

УДК 316.77:004(477):008

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-1\(31\)-1957-1968](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-1(31)-1957-1968)

Шарова Тетяна Михайлівна доктор філологічних наук, професор кафедри суспільно-гуманітарних наук, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, м. Запоріжжя, тел.: (097) 738-83-55, <https://orcid.org/0000-0002-5846-6044>

Землянська Аліна Вікторівна кандидат філологічних наук, доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, м. Запоріжжя, тел.: (097) 533-89-75, <https://orcid.org/0000-0002-5231-9262>

АКСІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Анотація. У статті розглянуто аксіологічні аспекти розвитку цифрової культури в українському суспільстві, що стають особливо актуальними в умовах глобальної диджиталізації та зростання ролі інформаційних технологій у повсякденному житті. Основну увагу приділено таким ключовим напрямкам, як збереження культурної спадщини, забезпечення соціальної рівності, підтримка інноваційності та дотримання етичних норм у цифровому середовищі. Цифрова культура визначається не лише як технологічне явище, але й як комплекс соціальних та ціннісних трансформацій, що впливають на суспільну свідомість, міжособистісну взаємодію та управлінські процеси.

У статті акцентовано увагу на збереженні культурної спадщини за допомогою цифрових інструментів, таких як оцифрування архівів, створення віртуальних музеїв та використання 3D-технологій для реставрації історичних пам'яток. Розкрито значення цих процесів для національної ідентичності та доступу до культурного надбання. Особливо важливим є розвиток інклюзивних практик, які спрямовані на усунення цифрового розриву між різними верствами населення. Інноваційність розглядається як рушійна сила трансформаційного потенціалу цифрової культури, що стимулює створення нових технологічних продуктів і послуг, а також відкриває перспективи для розвитку стартапів і технологічних екосистем. Повага до прав людини у цифровому просторі визначається як ключовий аксіологічний пріоритет, що включає захист персональних даних, протидію кібербулінгу та забезпечення інформаційної безпеки. У

цьому контексті особливу роль відіграють етичні принципи використання штучного інтелекту та алгоритмічних систем. Зазначено, що ефективно впровадження цих принципів можливе лише за умов міждисциплінарного підходу, що поєднує технологічні, соціальні та правові аспекти.

Дослідження пропонує глибокий аналіз аксіологічних основ цифрової культури в українському суспільстві, обґрунтовує необхідність інтеграції ціннісних підходів у стратегічні програми цифровізації та формування етичних стандартів у цифровому середовищі. Практичні рекомендації включають розвиток інфраструктури цифрової освіти, популяризацію оцифрування культурної спадщини, удосконалення законодавства у сфері інформаційних технологій і забезпечення інклюзивного доступу до цифрових ресурсів.

Ключові слова: цифрова культура, аксіологія, інноваційність, соціальна рівність, культурна спадщина, етика цифрового середовища.

Sharova Tetiana Mykhailivna Doctor of Philological Sciences, Professor of the Department of Social Sciences and Humanities at Dmytro Motorny Tavria, State Agrotechnological University, Zaporizhzhia, tel.: (097) 738-83-55, <https://orcid.org/0000-0002-5846-6044>.

Zemlianska Alina Viktorivna PhD in Philology, Associate Professor of the Department of Social Sciences and Humanities at Dmytro Motorny Tavria, State Agrotechnological University, Zaporizhzhia, tel: (097) 533-89-75, <https://orcid.org/0000-0002-5231-9262>

AXIOLOGICAL ASPECTS OF THE DEVELOPMENT OF DIGITAL CULTURE IN UKRAINIAN SOCIETY

Abstract. The article examines the axiological aspects of the development of digital culture in Ukrainian society, which are becoming especially relevant in the conditions of global digitalization and the growing role of information technologies in everyday life. The main attention is paid to such key areas as preserving cultural heritage, ensuring social equality, supporting innovation and observing ethical norms in the digital environment. Digital culture is defined not only as a technological phenomenon, but also as a complex of social and value transformations affecting public consciousness, interpersonal interaction, and management processes.

The article focuses on the preservation of cultural heritage with the help of digital tools, such as the digitization of archives, the creation of virtual museums and the use of 3D technologies for the restoration of historical monuments. The

significance of these processes for national identity and access to cultural heritage is revealed. It is noted that the development of inclusive practices aimed at eliminating the digital divide between different segments of the population is especially important. In the study, innovativeness is considered as a driving force of the transformative potential of digital culture, which stimulates the creation of new technological products and services, and also opens perspectives for the development of startups and technological ecosystems. Respect for human rights in the digital space is defined as a key axiological priority, which includes the protection of personal data, countering cyberbullying and ensuring information security. It is emphasized that the ethical principles of using artificial intelligence and algorithmic systems play a special role. The article states that the effective implementation of these principles is possible only in the conditions of an interdisciplinary approach combining technological, social and legal aspects.

The study offers an in-depth analysis of the axiological foundations of digital culture in Ukrainian society, substantiates the need to integrate value approaches into strategic digitalization programs and the formation of ethical standards in the digital environment. Practical recommendations include the development of digital education infrastructure, popularization of digitization of cultural heritage, improvement of legislation in the field of information technologies and ensuring of inclusive access to digital resources.

Keywords: digital culture, axiology, innovativeness, social equality, cultural heritage, ethics of the digital environment.

Постановка проблеми. Цифровізація стала ключовою характеристикою сучасного суспільства, формуючи нові умови соціального, культурного та економічного життя. У цьому контексті виникає потреба у глибокому вивченні аксіологічних аспектів цифрової культури, що визначають ціннісні орієнтири та пріоритети суспільства. В Україні, яка активно інтегрується у світовий цифровий простір, особливо важливим є врахування національних цінностей у розвитку цифрової культури.

В умовах глобальних змін цифрова культура виступає не лише інструментом модернізації, а й чинником, який впливає на ідентичність та ціннісні засади суспільства. Для України, яка перебуває в процесі реформ і відновлення після воєнних викликів, актуальність дослідження аксіологічних аспектів цифрової культури обумовлена необхідністю збереження культурної спадщини та формування нових ціннісних орієнтирів у цифровому середовищі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аксіологічні аспекти цифрової культури є предметом уваги багатьох учених. Так, Курганський І. досліджує роль цифрових репозитаріїв у збереженні знань та створенні

доступу до інформації в межах закладів вищої освіти. У працях дослідника виділяються аксіологічні принципи, такі як відкритість, прозорість, рівність доступу до знань. **Маслова Т., Коломієць С.** досліджують вплив ціннісних орієнтирів на розвиток української вищої освіти. У дослідженнях автори наголошують на необхідності впровадження європейських цінностей, таких як академічна доброчесність, інклюзивність та якість освіти, як складової цифрової культури. **Лазаренко Н.І.** розглядає ключові елементи інформаційної культури викладачів, серед яких: володіння інформаційними технологіями, здатність критично оцінювати інформацію, готовність до саморозвитку. Вчений **Горбул Т.О.** у дослідженнях розкриває процеси оцифрування культурної спадщини в Україні, їхній вплив на збереження національної ідентичності. Розглядаються технології 3D-моделювання та віртуальної реальності для створення цифрових музеїв і архівів, а **Русаков С.С. та Пятковська Ю.В.** розглядають роль цифрових інструментів у формуванні культурологічного підходу до освіти, зокрема застосування віртуальних лабораторій, інтерактивних платформ і цифрових бібліотек. Однак системний аналіз аксіологічних аспектів у контексті українського суспільства залишається недостатньо розробленим.

Мета статті полягає в дослідженні аксіологічних аспектів розвитку цифрової культури в українському суспільстві, визначенні основних ціннісних орієнтирів та шляхів їхньої гармонізації в умовах глобальних цифрових змін.

Виклад основного матеріалу. Цифрова культура формується під впливом глобалізації, технологічних інновацій та суспільних потреб. Розвиток цифрової культури в Україні визначається кількома ключовими тенденціями, які формують її унікальний характер у глобальному контексті, що зводиться до таких аспектів: глобалізація, локалізація, диджиталізація освіти, цифрова інклюзія [13, с. 132].

Процес глобалізації відображається в інтеграції українського суспільства у світовий цифровий простір. Глобальні платформи, такі як Google, Facebook, YouTube, є основними каналами комунікації, навчання та розваг. Українські користувачі активно долучаються до глобального обміну інформацією, створюють контент, що конкурує на світовій арені. Разом із тим, глобалізація ставить перед українським суспільством виклики адаптації до міжнародних стандартів і захисту власної ідентичності [1, с. 23].

На противагу глобалізації, локалізація спрямована на збереження національної ідентичності в цифровому просторі. В Україні активно створюється цифровий контент українською мовою, популяризуються національні традиції та культурна спадщина через цифрові платформи [8, с. 18]. Важливу роль відіграє оцифрування культурних пам'яток, розвиток локальних

соціальних мереж і платформ, які враховують потреби української аудиторії. Одним із найяскравіших прикладів впливу цифрової культури є трансформація освітнього процесу. Використання цифрових платформ, таких як Google Classroom, Moodle, Zoom, стало невід'ємною частиною навчального процесу. Здобувачі освіти отримали доступ до безлічі навчальних матеріалів, онлайн-курсів і ресурсів, що значно розширило їхні можливості для саморозвитку. Водночас виникають питання рівності доступу до цих ресурсів і необхідності навчання цифрової грамотності [4, с. 225].

Цифрова інклюзія спрямована на забезпечення рівного доступу до цифрових технологій для всіх верств населення. Уряд і громадські організації України реалізують ініціативи, спрямовані на подолання цифрового розриву між містом і селом, молоддю та старшим поколінням [2, с. 14]. Наприклад, програми навчання цифрових навичок для людей похилого віку та забезпечення доступу до інтернету в сільській місцевості сприяють інтеграції всіх громадян у цифрове суспільство (Табл. 1).

Таблиця 1.

Ключові тенденції розвитку цифрової культури в Україні

Тенденція	Характеристика
Глобалізація	Інтеграція у світовий цифровий простір, активне використання міжнародних платформ.
Локалізація	Створення цифрового контенту українською мовою та збереження культурної ідентичності.
Диджиталізація освіти	Запровадження онлайн-навчання та цифрових технологій у навчальний процес.
Цифрова інклюзія	Забезпечення доступу до цифрових технологій для різних соціальних груп.

Усвідомлюємо, що розвиток цифрової культури в Україні є багатовекторним процесом, у якому глобальні впливи поєднуються з локальними особливостями. Важливим завданням є збереження культурної ідентичності та забезпечення інклюзивності у цифровому середовищі [14, с. 297]. У сучасному інформаційному просторі розвиток цифрової культури супроводжується переосмисленням традиційних цінностей та формуванням нових: етичних принципів, національної ідентичності, спільної згуртованості. У цифровому середовищі важливим є питання конфіденційності, етики штучного інтелекту, захисту персональних даних. Поряд із цим, розуміємо, що цифрова культура має стати інструментом збереження національних цінностей та історичної пам'яті. Натомість у майбутньому вбачаємо за потрібне використання цифрових платформ для розвитку громадянського суспільства та підтримки соціальних ініціатив [7, с. 12].

Цифрова культура на сьогодні є інструментом формування ціннісних орієнтирів, які включають інноваційність, прозорість і підзвітність, критичне мислення. Однією з ключових сфер, де цифрова культура демонструє аксіологічний вплив, є освіта [10, с. 18]. Цифрові платформи забезпечують доступ до навчальних матеріалів, розвивають навички самостійного навчання, але водночас ставлять питання етичного використання технологій. Важливим аспектом є створення національного цифрового освітнього контенту, що відповідає культурним і ціннісним запитам суспільства. Останнім часом значення цифрової культури для українського суспільства зростає, впливаючи на освіту, комунікацію, управління та соціальні відносини (Табл. 2).

Таблиця 2.

Основні аксіологічні пріоритети цифрової культури

Ціннісний пріоритет	Опис
Збереження культурної спадщини	Оцифрування пам'яток культури, створення національних цифрових архівів.
Інноваційність	Підтримка стартапів, запровадження інновацій у всіх сферах суспільного життя.
Соціальна рівність	Забезпечення рівного доступу до цифрових ресурсів для всіх верств населення.
Повага до прав людини	Дотримання етичних стандартів у цифровому середовищі.

Збереження культурної спадщини є одним із ключових аксіологічних пріоритетів цифрової культури. У сучасному світі, де культурні об'єкти часто піддаються ризику знищення через війни, стихійні лиха чи урбанізацію, цифрові технології відіграють вирішальну роль у їхньому збереженні [6, с. 55]. Процес оцифрування дозволяє створювати цифрові копії культурних пам'яток, документів, артефактів, які стають доступними для широкої аудиторії. Оцифрування також використовується для відновлення пам'яток, які постраждали від часу чи воєнних дій. Віртуальні реконструкції дозволяють відновлювати первісний вигляд історичних об'єктів, забезпечуючи їхнє віртуальне існування навіть за умов фізичного руйнування [5, с. 212].

Інноваційність є рушійною силою цифрової культури, яка стимулює розвиток суспільства через впровадження новітніх технологій. На рівні державної політики інноваційність підтримується через грантові програми, які спрямовані на розвиток ІТ-сектору. Цифрова культура сприяє створенню нових робочих місць, розширює можливості експорту технологічних продуктів і зміцнює позиції України на глобальному ринку інновацій [9, с. 41].

Соціальна рівність у цифровому просторі передбачає забезпечення рівного доступу до технологій і ресурсів для всіх верств населення. В

Україні особливу увагу приділяють ініціативам, спрямованим на подолання цифрового розриву між містом і селом, між різними віковими групами та соціальними класами. Крім того, урядові ініціативи забезпечують доступ до інтернету в сільській місцевості через встановлення нових базових станцій і розвиток мережі широкосмугового зв'язку. Цифрове середовище має бути безпечним і етичним для кожного користувача [16, с. 120]. Етичні стандарти також стосуються роботи з алгоритмами штучного інтелекту. Повага до прав людини передбачає, що цифрові інструменти мають використовуватися без дискримінації за ознакою статі, віку, національності чи інших характеристик. З огляду на представлену інформацію, можемо констатувати той факт, що цифрова культура стає не лише технологічним, але й етичним явищем, що впливає на всі сфери суспільного життя [3, с. 21].

Аксіологічні аспекти розвитку цифрової культури в українському суспільстві гуртуються на розумінні цифрових інструментів, формуванні цінностей, переваг їхнього використання [12, с. 123]. Однак, не слід забувати про те, що під час впровадження аксіологічних аспектів виникатимуть певні виклики, тому, бажано послуговуватись рекомендаціями щодо вдосконалення аспектів з метою розвитку цифрової культури (Табл. 3).

Таблиця 3.

Використання аксіологічних аспектів у повсякденному житті

Аксіологічні аспекти	Цифрові інструменти	Формування цінностей	Переваги використання	Виклики впровадження	Рекомендації для вдосконалення
1	2	3	4	5	6
Інтерактивність	Віртуальні лабораторії, онлайн-симуляції	Розвиток критичного мислення, емпатії через співпрацю	Можливість практичного навчання у віртуальному середовищі	Висока вартість розробки, потреба в технічній підтримці	Інвестування в розробку відкритих ресурсів, підвищення кваліфікації викладачів
Інклюзивність	Платформи для дистанційного навчання, адаптовані до потреб різних груп	Залучення до навчання осіб з обмеженими можливостями	Забезпечення доступу до освіти незалежно від географії	Недостатня технічна база, низький рівень цифрової грамотності	Розробка державних програм підтримки інклюзивної освіти
Доступність знань	Цифрові бібліотеки, відкриті освітні ресурси	Популяризація культури відкритого доступу до інформації	Забезпечення рівності в доступі до знань	Авторське право, якість матеріалів у відкритому доступі	Гармонізація законодавства з авторського права, створення якісних матеріалів

Продовження табл. 3

1	2	3	4	5	6
Підтримка творчості	Платформи для створення мультимедійного контенту	Розвиток креативності, міждисциплінарного мислення	Можливість інтеграції різних форм навчання	Технічні бар'єри, обмежені навички у викладачів	Проведення тренінгів з креативного використання цифрових інструментів
Етика і академічна доброчесність	Антиплагіатні системи, цифрові журнали	Формування етичних норм і стандартів поведінки	Підвищення довіри до результатів навчання і наукових досліджень	Недостатня ефективність антиплагіатних систем, обхід технологій	Покращення алгоритмів перевірки, популяризація доброчесності серед студентів і викладачів

Дані із таблиці можна систематизувати з урахуванням основних аспектів розвитку цифрової культури в сучасному суспільстві, акцентуючи на ключових аксіологічних підходах. Перехід від загальних характеристик до конкретних елементів дає змогу краще зрозуміти, як цифрові інструменти сприяють формуванню цінностей, водночас висвітлюючи переваги та виклики їх використання [11, с. 162]. Наприклад, інтерактивність через віртуальні лабораторії сприяє критичному мисленню, але потребує розвитку доступних ресурсів. Інклюзивність платформ для дистанційного навчання забезпечує рівність доступу, хоча водночас стикається із проблемою низької цифрової грамотності, що потребує впровадження державних програм підтримки [15, с. 12]. Збереження культурної спадщини, представлене через 3D-моделі, підкреслює значущість доступу до культурного надбання. Усі ці аспекти вимагають вдосконалення, серед якого виділено розвиток тренінгів для викладачів та міжнародну співпрацю, що дозволить оптимізувати процеси цифровізації (Табл. 4).

Таблиця 4.

Вплив цифрових інструментів на формування цінностей

Аксіологічні аспекти	Цифрові інструменти	Формування цінностей	Переваги використання	Виклики впровадження	Рекомендації для вдосконалення
1	2	3	4	5	6
Інтерактивність	Віртуальні лабораторії	Критичне мислення	Практичне навчання	Висока вартість	Розвиток відкритих ресурсів
Інклюзивність	Онлайн-платформи	Рівність доступу	Географічна доступність	Низька грамотність	Державні програми підтримки
Доступність знань	Цифрові бібліотеки	Відкритий доступ	Рівні можливості	Авторське право	Гармонізація законодавства

Продовження табл. 4

1	2	3	4	5	6
Підтримка творчості	Мультимедійні платформи	Креативність	Інтеграція форм навчання	Технічні бар'єри	Тренінги для викладачів
Етика і академічна доброчесність	Антиплагіатні системи	Етичні норми	Довіра до результатів	Обхід технологій	Покращення перевірок
Збереження культурної спадщини	3D-моделі	Значущість спадщини	Доступність надбання	Вартість оцифрування	Міжнародна співпраця

Подальший розвиток цифрової культури в Україні залежить від ефективного впровадження цифрових інструментів у всі сфери суспільного життя. Такий підхід включає підтримку ініціатив з цифрової грамотності, захисту національного інформаційного простору та гармонізацію правових і технологічних стандартів із міжнародними вимогами. Важливо, щоб аксіологічні аспекти залишались у центрі уваги під час розробки стратегій цифровізації.

Висновки. Розвиток цифрової культури в українському суспільстві є складним та багатограним процесом, що вимагає гармонійного поєднання технологічних інновацій із культурними та ціннісними аспектами. Цифрова культура стає ключовим фактором соціальних змін, сприяючи модернізації суспільних інститутів і формуванню нових моделей поведінки. Дані, представлені в таблицях, демонструють, що цифровізація освіти, культури та соціальної взаємодії супроводжується зростанням ролі аксіологічних чинників.

Аналіз функціонування цифрових інструментів, таких як платформи дистанційного навчання, репозитарії бібліотек, а також цифрові архіви культурної спадщини, свідчить про їхню значну роль у збереженні національної ідентичності та популяризації української культури. Розглянута структура ціннісних орієнтацій цифрової культури відображає основні елементи: етичність, інклюзивність, прозорість та інноваційність. Водночас виявлені виклики, серед яких інформаційна нерівність, низький рівень цифрової грамотності та ризики кібербезпеки, потребують додаткової уваги з боку дослідників та практиків. Розподіл даних у таблицях підкреслює роль аксіологічного підходу у формуванні цифрової культури. Зокрема, виявлено, що освітні та культурні ініціативи, які базуються на ціннісних принципах, сприяють зміцненню соціальної згуртованості та розвитку громадянського суспільства. Важливим аспектом є також підтримка академічної доброчесності через цифрові інструменти, що забезпечує якість освітнього процесу.

Таким чином, цифрова культура в українському суспільстві має розглядатися не лише як технологічний феномен, а й як важливий соціокультурний процес. Її розвиток вимагає системного підходу, який враховує ціннісні орієнтири, інноваційні можливості та соціальні потреби. Узагальнення результатів дослідження дозволяє стверджувати, що цифрова культура є інструментом гармонізації суспільних відносин, забезпечуючи збереження національної ідентичності в умовах глобальних змін.

Література:

1. Базелюк О. В. Формування цифрової культури педагогічних працівників у закладах професійної освіти. *Вісник післядипломної освіти. Випуск 6(35)*. «Серія «Педагогічні науки». 2018. С. 23–36.
2. Бугайчук О. Філософські засади цифрової стратегії організації: аксіологічні, онтологічні, герменевтичні підходи. *Humanities Studies*. № 19 (96). 2024. С. 9–18.
3. Гаврілова Л., Воронова Н. Цифрова культура як феномен сучасного інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*. 2017. Вип. 48. С. 21–34.
4. Гнатюк В. В., Горицька О. В., Матвійчук А. В. Роль адаптивно-цифрового середовища закладу вищої освіти у формуванні професійної компетентності студентів. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. Випуск 31. (2-2021). С. 225–237.
5. Горбул Т. Діджиталізація культурної спадщини в Україні: аналіз особливостей в контексті розвитку цифрової культури. *Культурологічний альманах*. № 4. 2023. С. 212–218.
6. Горбул Т. Культурна спадщина в умовах розвитку сучасної цифрової культури. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. № 43. 2022. С. 55–62.
7. Гуревич Р., Коношевський Л., Коношевський О., Кобися В., Люльчак С. Роль цифрового освітнього середовища закладу вищої освіти у формуванні діджитальної культури студентів. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. № 71. 2024. С. 5–21.
8. Гуревич Р., Бойчук В., Коношевський Л., Коношевський О., Костенко Н. Використання інноваційних технологій у навчальному процесі. *Молодь і ринок*. 2023. № 5(213). С. 18–23.
9. Курганський І. Аксіологічні вектори функціонування цифрового репозитарію бібліотеки закладу вищої освіти. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. № 14. 2024. С. 33–43.
10. Лазаренко Н. Структурні компоненти інформаційної культури викладача педагогічного вищого навчального закладу. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*. № 47. 2016. С. 18–22.
11. Маслова Т., Коломієць С. Аксіологічний вимір вищої освіти України як чинник впливу на її розвиток. *Advanced Linguistics*. № 11. 2023. С. 161–168.
12. Метеленко Н., Нікітенко В., Васильчук Г., Каганов Ю., Воронкова В. Цифрова трансформація освіти як тенденція розвитку освітніх реформ та процес соціальних і культурних змін. *Humanities Studies*. № 16 (93). 2023. С. 122–134.
13. Русаков С.С., Пятковська Ю.В. Інструменти цифрової культури: культурологічний погляд на інновації в освітній галузі. *Науковий часопис НПУ імені МП Драгоманова. Серія 7: Релігієзнавство. Культурологія. Філософія*. № 33. 2015. С. 130–136.

14. Шарова Т.М., Землянська А.М. Використання освітнього порталу в дистанційному навчанні: недоліки й переваги. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: збірник науково-методичних праць*. № 26. 2023. С. 297–303.

15. Шарова Т.М. Академічна добросовісність і академічне письмо: цифровізація та комунікація. Інновації в освіті і педагогічна майстерність учителя-словесника: збірник матеріалів V усеукраїнської науково-практичної конференції (м. Суми, 29-30 жовтня 2021 року). Суми: Видавництво СумДПУ ім. А. С. Макаренка. 2021. Випуск 5. С. 12–14.

16. Шарова Т.М., Шаров С.В. Електронне навчання: дієвий формат освіти. *Академічна культура дослідника в освітньому просторі: європейський та національний досвід: зб. матеріалів II Міжнар. наук.- практ. конф. (16-17 травня 2019 р., м. Суми)*. 2019. С. 119–123.

References:

1. Bazeliuk O. V. (2018) Formuvannia tsyfrovoy kultury pedahohichnykh pratsivnykiv u zakladakh profesiinoy osvity [Formation of digital culture of pedagogical workers in vocational education institutions]. *Visnyk pislidyplomnoy osvity*. Vypusk 6(35). «Serija «Pedahohichni nauky». S. 23–36 [in Ukrainian].

2. Buhaichuk O. (2024) Filosofski zasady tsyfrovoy stratehii orhanizatsii: aksiolohichni, ontolohichni, hermenevtychni pidkhody [Philosophical foundations of the digital strategy of the organization: axiological, ontological, hermeneutic approaches]. *Humanities Studies*. № 19 (96). S. 9–18 [in Ukrainian].

3. Havrilova L., Voronova N. (2017) Tsyfrova kultura yak fenomen suchasnoho informatsiino-komunikatsiinoho pedahohichnoho seredovyshcha [Digital culture as a phenomenon of the modern information and communication pedagogical environment]. *Zasoby navchalnoi ta naukovo-doslidnoi roboty*. Vyp. 48. S. 21–34 [in Ukrainian].

4. Hnatiuk V. V., Horytska O. V., Matviichuk A. V. (2021) Rol adaptyvno-tsyfrovoho seredovyshcha zakladu vyshchoy osvity u formuvanni profesiinoy kompetentnosti studentiv [The role of the adaptive digital environment of a higher education institution in the formation of students' professional competence]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka*. Vypusk 31. (2-2021). S. 225–237 [in Ukrainian].

5. Horbul T. (2023) Didzhytalizatsiia kulturnoy spadshchyny v Ukraini: analiz osoblyvostei v konteksti rozvytku tsyfrovoy kultury [Digitization of cultural heritage in Ukraine: analysis of features in the context of the development of digital culture]. *Kulturolohichniy almanakh*. № 4. S. 212–218 [in Ukrainian].

6. Horbul T. (2022) Kulturna spadshchyna v umovakh rozvytku suchasnoy tsyfrovoy kultury [Cultural heritage in the context of the development of modern digital culture]. *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku*. № 43. S. 55–62 [in Ukrainian].

7. Hurevych R., Konoshevskiy L., Konoshevskiy O., Kobysia V., Liulchak S. (2024) Rol tsyfrovoho osvitnoho seredovyshcha zakladu vyshchoy osvity u formuvanni dydzhytalnoy kultury studentiv [The role of the digital educational environment of a higher education institution in the formation of students' digital culture]. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. № 71. S. 5–21 [in Ukrainian].

8. Hurevych R., Boichuk V., Konoshevskiy L., Konoshevskiy O., Kostenko N. (2023) Vykorystannia innovatsiinykh tekhnolohii u navchalnomu protsesi [The use of innovative technologies in the educational process]. *Molod i rynek*. №5(213). S. 18–23 [in Ukrainian].

9. Kurhanskyi I. (2024) Aksiolohichni vektory funktsionuvannia tsyfrovoho repozytariiu biblioteki zakladu vyshchoi osvity [Axiological vectors of the functioning of the digital repository of the library of a higher education institution]. *Ukrainskyi zhurnal z bibliotekoznavstva ta informatsiinykh nauk*. № 14. S. 33–43 [in Ukrainian].

10. Lazarenko N. (2016) Strukturni komponenty informatsiinoi kultury vykladacha pedahohichnoho vyshchoho navchalnoho zakladu [Structural components of the information culture of a teacher of a pedagogical higher educational institution]. *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho*. Seriya: Pedahohika i psykholohiia. № 47. S. 18–22 [in Ukrainian].

11. Maslova T., Kolomiets S. (2023) Aksiolohichni vymir vyshchoi osvity Ukrainy yak chynnyk vplyvu na yii rozvytok [The axiological dimension of higher education in Ukraine as a factor influencing its development]. *Advanced Linguistics*. № 11. S. 161–168 [in Ukrainian].

12. Metelenko N., Nikitenko V., Vasylchuk H., Kahanov Yu., Voronkova V. (2023) Tsyfrova transformatsiia osvity yak tendentsiia rozvytku osvitnikh reform ta protses sotsialnykh i kulturnykh zmin [Digital transformation of education as a trend in the development of educational reforms and the process of social and cultural changes]. *Humanities Studies*. № 16 (93). S. 122–134 [in Ukrainian].

13. Rusakov S.S., Piatkovska Yu.V. (2015) Instrumenty tsyfrovoi kultury: kulturolohichni pohliad na innovatsii v osvitnii haluzi [Tools of digital culture: a culturological view of innovations in the educational sphere]. *Naukovyi chasopys NPU imeni MP Drahomanova. Seriya 7: Relihiieznavstvo. Kulturolohii. Filosofii*. № 33. S. 130–136 [in Ukrainian].

14. Sharova T.M., Zemlianska A.M. (2023) Vykorystannia osvitnoho portalu v dystantsiinomu navchanni: nedoliky y perevahy [Using an educational portal in distance learning: disadvantages and advantages]. *Udoskonalennia osvitno-vykhovnoho protsesu v zakladi vyshchoi osvity: zbirnyk naukovo-metodychnykh prats*. № 26. S. 297–303 [in Ukrainian].

15. Sharova T.M. (2023) Akademichna dobrochesnist i akademichne pysmo: tsyfrovizatsiia ta komunikatsiia [Academic integrity and academic writing: digitalization and communication]. *Innovatsii v osviti i pedahohichna maisternist uchytelia-slovesnyka: zbirnyk materialiv V useukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii (m. Sumy, 29-30 zhovtnia 2021 roku)*. Sumy: Vydavnytstvo SumDPU im. A. S. Makarenka. Vypusk 5. S. 12–14 [in Ukrainian].

16. Sharova T.M., Sharov S.V. (2019) Elektronne navchannia: diievyi format osvity [E-learning: an effective format of education]. *Akademichna kultura doslidnyka v osvitnomu prostori: yevropeyskyi ta natsionalnyi dosvid: zb. materialiv II Mizhnar. nauk.- prakt. konf. (16-17 travnia 2019 r., m. Sumy)*. S. 119–123 [in Ukrainian].